

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei arhidieceesane, Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cuvântul de tron

rostit de Majestatea S'a Regele în 30 Iunie n. cu privilegiul încheerii sesiunii dietale în Budapesta.

Stimaților domni magnați și deputați! Iubiți credincioși!

Plini de nădejde și încredere Ve salutarăm când cu deschiderea dietei în 31 August 1875. Cu acest privilegiu V'am atras luarea aminte asupra acelor afaceri, a căror rezolvire era încredințată activității neobosite a D-Vóstră. Noi am accentuat întră altele, că restabilirea echilibrului în economia statului, înlăturarea neajunsurilor ce se vor arăta în toate ramurile administrațiunii și pe teremul justiției — vor reclama o lucrare neprecurmată și în multe privințe chiar și jertfe. Starea generală politică, care apăsă relațiunile de credit de toate părțile, a îngreuiat ducerea în deplinire a celor ce ar fi fost de lipsă în interesul regulării economiei statului și ridicării creditului țerei. Transacțiunile reclamate de afacerile însemnate ivite întră ambele staturi ale monarhiei, au avut de urmare desbateri mai lungi și v'au dat foarte mult de lucru.

În asemenea împrejurări n'a fost cu putință a face tot ce ar fi fost de dorit. Cu toate acestea s'a făcut mult, atât cu privire la regularea finanțelor țerei cât și în privirea administrațiunii și justiției. Ca să nu dicem mai mult aplicarea strictă a principiului de cruțare și jertfa ce și în aceste împrejurări a-ți dovedit în hotărârile D-Vóstre au făcut cu putință îmbunătățirea sigură a bilanțului economiei statului, cum și ridicarea creditului de stat. Mai multe scăderi în administrarea financiară s'au delăturat prin lege. Pe teremul administrațiunii s'au creat legi menite a delătura numeroase neajunsuri. Lipsa adenc simțită ce de mult a dus națiunea în privirea justiției s'a delăturat prin crearea unui codice penal.

Transacțiunile ce în an. 1867 s'au fost făcut pe 10 ani între amên-

două staturile monarhiei s'au reînnoit. Acéstava avé o înriurire binefăcătoare asupra intereselor amânduror state ale monarhiei noastre și asupra buneii stări a tuturor popórelor lor, și pentru concesiunile făcute de amândouă părțile spre acest sfîrșit amândouă părțile vor afla o recompensă bogată în puterea, ce acéstă reînnoită manifestare a comunității de sentimente și interese va oferí ambeilor părți. Acéstă este totodată o garanție, că dietele următoare vor dispune de timpul necesar pentru a duce în deplinire ce a ramas de făcut și în deobște pentru a face ceea ce pretinde interesul iubitului nostru regat Ungaria.

Starea actuală a relațiunilor externe. Ne face să sperăm, că afară de interesele monarhiei noastre va succede asigurarea binefacerilor păcii. Noi recunóscem cu bucurie, că aveți un merit deosebit în acéstă privință prin sprijinul patriotic dat regimului nostru. Ori și ce va aduce viitorul, Noi putem avé încredere, că interesele monarhiei Nóstre și a iubitului nostru regat Ungaria vor afla în Domniile Vóstre precum și în fie-care fiiu al patriei un sprijin sigur. După acéstă expresiune a încrederei Nóstre primiți mulțămirea Nóstră caldă pentru silințele D-Vóstre. Primiți și împărtașiți comitenților D-Vóstre sincera nóstră salutare regală.

Cu aceste Noi declarăm dieta prezentă de încheiată.

Revista politică.

Cu altă ocaziune amintirăm pe scurt de vre-o câte-va pasaje din cuvântul de tron al Majestății Sale cetit în sala cea mare a castelului regal din Budapesta. Acum avéndu textul reproduș de mai multe diuare din capitală punem îl sub ochii publicului la alt loc.

Presa oficiósă este satisfăcută de perspectiva pacinică ce se deschide

prin cuvântul de tron. Din contră presa opozițională din capitala Ungariei este nemulțămítă. Presa opozițională învinuie cuvântul de tron că n'are colóre, e serac de idei și că asupra auditoriului a făcut o impresiune depri-mătoare.

Pasagiile cari tratéză politica esternă sunt în adevér, de natură de a pune pe gânduri. Și dacă abstragem dela o traducere fidelă dupa textul original și ne mulțămim cu textul tradus găsim prea multă speranță în pasagiile cari privesc politica esternă. În textul original care numai „per-mite speranță” în succesul asigurării intereselor monarhiei și Ungariei mai dispare și speranța. În alt pasagiu se face apel la spriginul dietei și al tuturor fiilor patriei când va fi vorba de interesele monarhiei și a le regatului Ungariei. Limbajul acesta, tocmai acum când dela congres vin scirile cele mai asigurătoare de pace, nu însuflă deplină încredere în împrejurările actuale politice.

Dela congres au început a veni sciri mai positive decât mai nainte dar cu toate aceste cam neclare. Îndependența Serbiei și a României ar fi acceptată, pe lângă condițiunea libertății cultelor; ceea ce a fost și până acum. Cu totul neînțeleșă este telegrama, carea a sosit eri dela Berlin, în carea se dice după o versiune, că România va tiné și mai departe ținutul despre mēdă nópte dela Gura Chilieii, după alta, că va căpéta o parte de ținut spre mēdă nópte dela Gura Chilieii. Mai departe, că România va căpéta ca despăgubire de resbel o parte din Bulgaria învecinată cu Dobrușă.

Este sciut că ținutul din cestiune a fost și până acum al României și așa nul póte căpéta. În cazul că numai acest ținut i va remâne nu se spune ce are să pérđă.

Sciri ulterioare ne vor lámuri și în astă privință. În privința părței de preste Dunăre ne deslușese „P.

Ll.”: că România pe lângă Dobroșia are să capete din Bulgaria ținutul între Silistria și Mangalia, remânend Silistria la Bulgaria.

Casul din Venetia de care biroul telegrafic nu insciințase nici un diariu a fost o demonstrațiune de triestini înaintea casei consulatului austriac din Venetia. Din resbunare căci poliția din Triest, la intrevinerea consulului, oprise un tren de plăcere la Venetia, mai mulți triestini, cari sau strecurat la Venetia, au spart ferestile dela casele consulatului austro-ung. și pajura au aruncat'o în canal. Prefectul din loc și-au esprimat părerea de reu pentru întemplantarea acéstă regretabilă. Guvernul italian, după cum s'a anunțiat deja, s'a grăbit a da satisfacțiune din impuls propriu.

Memoriul presintat Congresului din Berlin de plenipotențiarilor I. S. Principelui României.

De la tratatul din Paris, România, susținută de marile puteri, s'a ocupat cu pacinica desvoltare a instituțiunilor și a mijlócelor sale, fără altă ambițiune de cât d'a răspunde binevoitórii așteptări a Europei.

În timpul parțialelor complicări, care se sfîrșiră prin resbelul dintre Rusia și Turcia, România, credincióșă datorielor sale, remase pe deplin străină de turburările ce bântuiau fērmul drept al Dunării. Doritóre d'a mântiné și d'a face se i se respecte neutralitatea, ea se încercă, înainte și pe timpul Conferinții din Constantinopole, să și pue acea neutralitate sub scutul marilor puteri. În scopul acesta se adresă chiar Sublimei Porți, dar neroditóre îi remaseră toate silințele.

Când Rusia, în ajun de a declara resbelul, ceru pentru armatele sale trecere pe teritoriul român, situațiunea României deveni gingașă și anevoiósă. Spre a și adăposti pământul și existența de vijeliile ce se grămădiau în

FOIȚA.

Suveniri din viața scolară.

III. Școlă din Blaj.

(Urmare).

Atât pre timpul cât am fost și eu cultivătoriu neobosit al muselor, cât și după aceia, pe lângă „cărți” și „cartea din scólă”, pot dice fără frică de păcat, că cea mai mare parte din timp o folosiam cetind cărți din Biblioteca. Cele mai interesante și mai frumoșe romane, cari vorbeau de dragoste și vitejie alcătuiau biblioteca noastră. Acolo aflai Misteriile de București, Misteriile de Paris, Misteriile Londrei, Jidovul cămătariu, Sora Ana, Fidanța de Lammermoor, Jidovul rățacitoriu, Conte de Montechristo, Cei trei muschetari, Cei 45 și câte altele în românesce și nemțesce!!

Cu așa rivnă ceteam la aceste romane, în cât s'ar puté dice că nu le ceteam, ci le sorbeam.

Đile întregi de diminéța până séra, stam cu romanul a mână cetind fără

întrerumpere, chiar și pe timpul măn-cărei. Și ca să pot face mai mare sporiu în cetire, adese ori nu mergeam cu đilele de cap la prelegere, prefăcându-me a fi bolnav. Îmi aduc aminte că Misteriile de București și Cei trei muschetari, le-am cetit cu așa încordare de am capetat friguri, și în somnul cel nelinistit, ba și fiind treaz me aflam transportat în scenele descrise de acele romane, și acum jucam un rol de amozizat, acum al unui cavaler, ce se bate cu sabia.

Destul, că aceste romane intru atâta îmi aprinsesera fantasia, în cât viața mea nu era de cât un vis. Tóte gândirile mele în scólă și afară de scólă, nu erau de cât visuri de amóre și vitejie, pre care noi o numeam eroism. Și cum eram eu așa predomnit de gândirile aceste sumețe, fiind tocma în vârsta de 19 de ani, me puseră pe catele să scriu părinților mei o lungă epistolă, în care nu le-am vorbit de cât despre visurile sufletului meu, despre amóre și eroism, închiind cu aceia că m'am hotărít să intru cât mai curind în armată ca voluntariu.

Pe când socoteam că abia va fi ajuns epistola mea a casă, și imi inchipuiam bucuria ce va fi făcut părinților mei hotărirea mea cea falnică, me trezesc cu un respuns, în care fie care cuvint cădea asupra mea ca un trăsnet. Tata, în acea epistolă fulgerătoare, pe care și acum o păstrez, după ce-me ia întâiu în bătae de joc, numindu-me „amorisatu tati”, pe care tata l'a lua dela scólă și îl va insura cu o baroniță, și „eroul tati” care se va face general și va cuprinde lumea cu sabia sa, ridicându-si némul la „glóri'a traianida”, — unde nu me ia la păruială, și unde nu me scarmenă fără léc de milă, de trebuia să ai o inimă de piétră ca să nu-ți fie milă de mine. Ce mi-a cădút mai greu la inimă a fost că tata mi-a scris: „din calea pe care ai apucat, ved cu neșpusă durere, că puțin îți trebe și spre rușinea noastră a tuturor vei ajunge în casa nebunilor. Ce cugeți? óre casa nebunilor se fie respłata ostenelelor mele?”....

„Máneta nu i-am împărteșit cuprinsul epistolei tale, căci m'am temut că prin aceia voi face se mērgă

acolo unde, de nu te vei indrepta fără amânare, vei merge tu”

Precum veđi, iubite cetitoriule, tata, Dđeu să-l ierte, a fost un om din legea veche, și așa nu sa putut entusiasma de inaltele mele porniri.

Eu voiam să me înalț în regiunile eroismului, tata, turnându-mi pe cap ciubérul cu apă rece din epistola pomenită, mi-a pus cea mai uriașă pedecă de pe lume: cuvântul seu. Căci cuvântul tatâne-meu înaintea mea era mai sfint ca sfinta scriptură.

De aceia, pre cât înainte de primirea epistolei mi se pareă că cale-cu trei coți mai sus de pământ, privind la tótă lumea cu dispref, — pre atât, după primirea ei, mi se pareă că ámbłu tot trei coți prin pământ, uitându-me cu sfielă la fie care om. Însumi me credeam pornit spre ne-bunie, de care aveam cea mai mare frică. — După câte-va đile, în cari am fost tot cu gândul la nebungie, casa nebunilor și rușinea părinților mei, recetindu póte pentru a suta óră epistola pomenită, m'am luminat în gândul meu, constatând însumi că m'am îndreptat după cum ceruse tata.

jurni, încheia cu Rusia convențiunea din 4 (16) Aprilie 1877.

În schimbul însemnatelor folose ce acea convențiune asigura armateelor puternicului său vecin, guvernul princiar nu ceru de cât o singură compensare: garantarea integrității teritoriale a țerei, care îi era incredințată. Această integritate fu stipulată prin art. II al convențiunii, care se rostese curat:

„Pentru ca nici un inconvenient „său pericol să nu rezulte pentru „România din faptul trecerii trupelor „ruse pe teritoriul său, guvernul „Majestății Sale Împăratului tuturor Rușilor se obligă a menține și a face a se respecta drepturile politice a le „Statului român, astfel cum rezultă „din legile interioare și tratatele esistențe, precum și a menține și apăra „integritatea actuală a României“.

Înserarea cuvintelor de „integritate actuală“ fusese prezentată de ministrii români ca o condițiune sine qua non a subsemnării convențiunii. Mulțămită adoptării acestei clause de către plenipotențiarul rus, România se creșu sigură că își va păstra limitele existente. Se mărgini dar a-și apăra fruntăria înșiruindu-și trupele pe țărmii Dunării și, proclamându-și independența în momentul când tunurile turcesci bombardau porturile române, rămase în rolul defensiv.

Dar operațiunile militare schimbându-se mai pre sus de acceptările universale, România se vădu din nou espusă a deveni teatrul ostilităților. Atunci, ca să înlăture acest pericol și, după repețitele și stăruitoarele chemări ale comandantului cap al armateelor ruse, armata română trecu Dunărea.

Cooperarea ei nu puțin contribuă pentru succesul final al campaniei, care se sfârși prin încheierea unui armistițiu urmat de negocieri de pace.

Acele negocieri fură urmate fără nici o participare a României, și totuși ecitatea ar fi cerut ca alianța de pe câmpii de bătălie să se fi menținut și pe teremul diplomatic.

În luna lui Ianuarie, generalul comite Ignatieff, trecând prin București spre a se duce la San-Stefano, transmise cabinetul princiar o epistolă a I. S. principelui Gorciocoff, în care cestiunea unui schimb teritorial era oficial tratată pentru întâia dată, dar în care cuvântul de Basarabia nu era pronunțat încă. Împunătorul rus avea misiunea de a fi, prin viu graiu, și mai explicit. Arată dar, într'un mod formal, intențiunea guvernului imperial de a dobândi de la România înstrăinarea Basarabiei.

Interesul și siguranța Statului împuneau guvernului principlui Carol

datoria de nu primi propunerea ce i se aducea la cunoștință. Țera, care mai înainte se chema „Principatele Dunărene“ nu putea să cedeze partea cea mai însemnată a riului căruia îi datoră vechia-i numire, dezvoltarea comercială și binefacerile situațiunii sale geografice.

România pune cu atât mai mult preț pe păstrarea unei provincii, care e unul și același corp cu țera și o pune în contact cu marea, cu cât mai mult a prețuit după pierderea întregii Basarabii, suferită pentru prima dată la 1812, foloșele restituiri parțiale făcute în 1856.

Dar nu numai necesitățile particulare și simțimentul național au comandat României această linie de purtare. Libera navigațiune a Dunării, strins legată cu starea de posesiune actuală, constituie un interes căruia marele puteri i-au recunoscut, în Conferința de la Paris, un caracter european.

Actul preliminar de la San-Stefano nu ținu sama de aceste diverse considerațiuni, și România, la eșirea dintr'un rebel la care luase parte într'un mod activ și util, se găsi în fața unui tratat, care fusese încheiat fără ea, și care nu se ocupa de ea de cât pentru a o lovi în interesele vitale și în drepturile esențiale.

Prin acest tratat, Rusia, în înțelegere directă și izolată cu Turcia, își păstra facultatea ca Dobrogea care îi era cedată so schimb cu Basarabia română, schimb care fusese respins într'un mod formal de către guvernul român; în același timp, își păstra un drept de trecere prin restul țării românești, pentru comunicarea armateelor sale cu Bulgaria.

Astfel România, în urma unei fericite campanii militare, ar perde o parte însemnată din teritoriul său și-ar fi lipsită de singurul litoral maritim ce posedă. Afară de acestea, departe de a reintra în repausul de care ar avea nevoie pentru a-și repara forțele, ar mai fi încă mult timp turburată prin trecerea de trupe străine, a le căror opriri (étapes) s'ar pute schimba într'o adevărată ocupare.

Ce e drept, independența este înscrisă în tratat: însă, lipsită de fruntăriele sale de la Dunărea de jos și de la mare, și supusă unui drept de servitute, Principatul n'ar fi în fapt nici liber, nici independent. Situațiunea sa, departe de a se îmbunătăți, ar deveni mai precară decât în trecut, de ore-ce ultimul efect al păcii izolate dintre Rusia și Turcia ar fi de a scoate pe România de sub garanția colectivă a Puterilor, scutul ei cel statornic.

Astași, când tratatul de la San-

Stefano e obiectul deliberărilor Europei, România își ia libertatea, prin organul subsemnaților, de a supune plenipotențiarilor marilor puteri puntele următoare, a căror adoptare, răspundând în același timp trebuințelor și dorințelor țării, n'ar fi decât consacarea drepturilor sale și garantarea intereselor europene, astfel precum aceste drepturi și aceste interese au fost recunoscute de către tratatul din Paris.

1. Nici o parte din teritoriul actual să nu fie deslipită de România;

2. Teritoriul român să nu fie supus la nici un drept de trecere în folosul armateelor ruse;

3. Principatul, în virtutea titlurilor sale seculare, să intre în stăpânirea insulelor și a gurilor Dunării, împreună cu insula Șerpilor;

4. Să primescă o despăgubire, în forma ce se va crede cea mai ușoară, și în proporțiune cu puterile militare ce a pus în luptă;

5. Independența sa să primescă o consacrare definitivă și teritoriul său să fie neutralizat.

Aceste cereri nu es din domeniul dreptului și al ecității. Congresul, dându-le satisfacere, ar da României recunoscătoare pozițiunea unui stat în stare de a urma lucrarea sa de ordine, de civilizațiune și de progres. Interesul particular al națiunii române e în deplină armonie cu interesul general al Europei. Situațiunea geografică a României face ca cauza ei să fie și cauza repausului și a păcii Orientului.

Și tocmai pentru că e pătrunsă de acesta convingere, tocmai pentru că simte că, luându-i-se țermul cel mai însemnat al Dunării și despărținduo de mare, s'ar compromite un viitoriu în care nu e numai ea singură interesată, se silește a păstra integritatea actuală a teritoriului său și îndrăsnescă a spera că tratatul dela Berlin, care are să fie substituit tratatului de la Paris, va preciza în favoarea sa garanția dreptului public al cărui principiu îi era asigurat prin actul european de la 1856.

Plenipotențiarul României:

I. C. Brătianu

Președinte al consiliului de ministrii.

M. Cogălniceanu

Ministru al afacerilor străine.

O operă mōrtă și Lucrarea unui mort.

Scrisōre cōtră Congres.

(Încheiere.)

Pe ce drept se basēză reclamațiunea Rusiei?

Să esaminăm lucrurile căci merită a fi esaminate.

ne mai gândind la amōre și eroism. Atunci m'am apucat de scris și jumētate cu negrēlă, jumētate cu lacrimi am scris o epistolă, nici lungă nici scurtă, în care, recunoscēndu-mi greșēla, și mulțămind tati pentru bunele povefe, m'am rugat de iertare cum am putut mai frumos.

De atunci mi-a perit pofta de amōre și eroism.

Că această schimbare a fost în paguba națiunii, o pōte chibsi numai acela, care scie ce folōse pōte aduce unui popor un general pe câmpul de glorie. Și apoi eu, dacă întram în miliție, de bună samă astași aș fi un al doilea Skobeleff, că așa îmi spunea ceva, coala dela inimă. Dar așa am remas cu suvenirile generalului aspirant, iar nația . . . o turmă fără păstoriu.

Astfelu, ca să fiu un al doilea Alecsandri, m'a oprit un gazetariu, ca să fiu un al doilea Skobeleff m'a împedecat tata. Și națiunea n'are să-mi împute mie că nu sum nici poet și nici general: e destul că eu am voit să fiu.

Iar dacă pe altă cale n'am ajuns

să fiu om însemnat, respund că talentul meu a fost mare, a fost genial numai pe cele douē căli înfundate. Și dacă talentul meu a fost îngropat de insași nația — că redactorul și tata au fost români. —, nația este de vină și nu eu.

Dar în sfirșit n'am să port eu proces cu nația pentru paguba ce și-a făcut șieși. Vēdă ea ce va face fără poet și fără general! Eu me întorc la suvenirile mele.

În timp de 8 ani de țile, pōte ori cine socoti, că n'am putut sta tot în Blaj. Am mai mers și a casă, ca apoi de acasă să merg iară la Blaj, ca pe șinor.

Este de însemnat că pe vremea mea omēni nu cunoscēau drumul de fer și carul de foc de cât din spusele feciorilor cari veneau din oște. De aceia drumurile cele lungi trebuiau mēsurate de bieții studenți, care după cum îi da mâna. Cine n'avea cal sau car și cai, trebuia să mērgă pe jos. Așa era legea pe atunci. Cât despre mine: iapa cea nērgă numai o dată a fost fericită să vēdă Brajul, și și atunci însoțită de alta, pe care tata o luase

împrumut, și pe amîndouē le prinsese la o căruță, ce nu era a noastră. Cu mōrtea iepei celei negre, sau ciuntat și călătoriile mele — cu „propria ocașiune spre a face loc ocașiunii și mai proprie. Astfelu, cele mai multe călōrii în colo și în cōce le-am făcut după modelul trecerei lui Israil prin marea roșie.

Sum incredințat că cetitoriul ar afla mult interes în descrierea acestor călōtorii. Dar a descrie vre-o 32 călōtorii, ar însemna a trece preste marginele „foiței“ și a repēți multe de tōte.

Ca totuși cetitoriul să-și facă o idee despre acele călōtorii, despre plăcerile și necasurile, ce întimpina un student pe vremea mea, voi însemna în trāsături generali douē pedestre și douē cu trāsura.

Togma era hotărît ca iapa cea nēgră să vēdă a dōua oră Blajul însoțită de un cal împrumutat, când în ajunul plecării, ea se hotărî ca din carnea ei să facă un prasnac cănilor, iar din pele — opinci românilor. Și fiind că de o parte în satul nostru nu era alt cal care să se pōtă învrednici de ve-

Pe dreptul istoric? — Însă istoria ne zice că Basarabia până la Nistrul a fost în totdeuna teritoriu român, că ea este locuită de români și că ea nu aparține Rusiei de cât prin o cesiune nefondată în drept și de un laps de timp relativ fōrte scurt.

Pe dreptul politic? — În care cod se va putē găsi un articol care să permită Rusiei de a lua cui? aliatului ei, o parte din teritoriul său ca recompensa serviciilor făcute și recunoscute sus și tare de către Țară?

Pe dreptul de cucerire? — Dar Rusia n'au fost în rebel cu România.

Pe dreptul celui mai tare? — Atunci proclam'o această în gura mare. Nu va fi în de ajuns resunet în Europa pentru a l' repeta generațiilor viitoare.

Pe pietatea filială? Însă nu Împăratul Nicolai au consimțit la aceea că României să reintre în posesiunea unei părți al teritoriului lor pe nedrept anecsat Rusiei ci Țarul actual, Alecsandru al II-lea. Argumentul invocat cade de la sine. Și, dacă este cui va permis a vorbi de pietatea filială, nu este ore Românilor a căror strămoși se odichnesc pe teritoriul care se pretinde a li se răpi din nou?

În interesul Europei? — Însă Europa au afirmat de un secol că Rusia la Danubiu va fi un pericol pentru pace și o amenințare permanentă.

În interesul populațiunilor creștine de pe peninsula? — Este însă notoriu că ția în care Rușii vor fi în contact cu populațiunile slave de pe peninsula, securitatea celorlalte populațiuni și aceea a Austro-Ungariei va fi compromisă pentru tot deuna.

Pe dreptul de schimb? — Acest drept este basat pe libertatea a doi contractanți. Dacă unul din doi nu este liber de a refusa contractul nu pōte avē valōrea în drept. Omul care îmi cere cu pistolul la gât, de ai da punga mea plină cu aur în schimbul portofoliului său deșert, nu contractēză cu mine un schimb, el me despōie. Dacă eu i cedez, acesta este forțat și punga mea nu constituie pentru dēnsul o proprietate, prin singurul motiv că ea nu a fost legitim cāștigată. Noi repētam întrebarea noastră; pe ce se basēză Rusia pentu a reclama Basarabia? Istoria, dreptul strict, interesul Europei și cel al Orientului, sentimentul natural al poporului român, totul protestă contra-i.

Este însă ceva mai mult, conștiința Rusiei, căci națiunile au o conștiință ca și indiviții; conștiința Rusiei se rădică și protestă.

Împăratul Alecsandru II au declarat solemn că el făcea rebelul fără alte gânduri ascunse, și au adaos aceste cuvinte memorabile: Nu conchiste nici anecsiuni.

Ce devine această promisiune făcută în fața națiunii ruse entusiasmata, în fața Europei pline de admirațiune, în fața lui Dumnezeu atentiv în fundul ceriurilor, și încântat de a vedē unul din reprezentanții sei pre pământ de a întreprinde un rebel fără alt scop de cât buna sōrtă a geniului uman.

derea Blajului, de alta las că nu era cu ce, dar nu era nici de unde pune căruș, și de alta timpul era scurt: eu trebuia să fiu preste 3 țile în Blaj, — împreună cu un vēr al meu, P., am lāsāt tōte în scirea Domnului, și într'o mână cu un merindariu. În care era pâne și slănină, în cealaltă un toiaș, după ce am eșit dela biserică, am țis: Dōmne-ajută. Timpul era frumos, așa de frumos, de pare că anume-l lāsase Ddeu pentru școlarii. pardon, ștudenții drumari. Pe șemne fata a fōtt bun la Ddeu, și rugăciunea lui pentru noi a fost primită. Când am plecat, sciind tata că amîndoi suntem sburdalnici și nesocotiți, eră să nu mai încete cu povefele. Ba să faceți așa și așa, ba să nu faceți asta și asta: sciți d-vōstră, cum fac părinții când își trimet copii neispitiți în lumea largă. Nu sciu cum îmi era, că nu-mi prea venea la socotēlă atātă dāscălitură: tata, care nu avea atātă școli ca mine, vedea lucrurile cu alți ochi, el socotea multe lucruri primejdiose, pe cari eu le făcusem de atātă ori și nu mi se întimplase nimic.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Principii și fundamente de ortografie daco-română.

(Urmare).

Partea III.

I. Revoluțiunea ortografică și epoca de tranziție.

Strămoșii Romani cuprinzându această parte de pământ și aducând aci colonii, au adus nu numai limba vie a poporului, ci și limba latină, oficiasă.

Inscripțiunile număröse latine dovedesc această, precum și aceea că romanii în Dacia, și pentru limba populară s'au putut folosi numai de litere. Dacă cumva strămoșii noștri aci susțineau literele și literatura ar fi fost scrisă cu litere, de bună samă ei otăriau de mult că ore să scrie după sistema fonetică sau etimologică, și astăzi nu era lipsă ca literații pentru dogmele lor etimologice ori fonetice să se iae de cap.

Dar ursita rea vră altcum, — ca atunci când doră s'a simțit cunoștința de sine, și lipsa de începutul culturai, să primescă literele slavene sau cirile și cu ele, tot deodată sistema fonetică.

Cine a fost literatul fondatoriu al cirilelor pentru limba noastră și ce plăcere, sau ce silă l'a condus ca să le introducă, eu nu știu, — destul că ați aflăm o literatură destul de mare bisericească cu cirile și sistema fonetică.

Ortografia română cu cirile e basată pe sistema fonetică slavă, și respective e împrumutată, pentru că aflăm tot acele slove și semne afară de unele nouă, formate sau reformate după natura limbei noastre și tot după aceea sistemă de litere.

Prin ortografia cu cirile, în pre multe locuri nu s'a băgat de samă etimologia, pentru că slovele aveau de scop, ca mai mult să corespundă rostirii, așa precum erau destinate în limba slavă, cu totul străină de natura limbei noastre, — și pentru această, cirilele și sistema fonetică a corespuns numai scrierii, ca să se scrie precum se rostesc.

Peste 300 de ani românii au învățat cu cirile și sistema fonetică, — s'au dat cu aceste au înaintat cu aceste; cărturarilor li s'a băgat în minte și în sânge, slovele și sistema lor.

Dar națiunea română în redestep-tarea sa a știu, că cirilele sunt slavene și străine — și literele latine sunt romane și a le noastră, și eată de 25—30 de ani s'au introdus literele și totă lumea română le susține, — însă e lupta pentru sistema ore cea fonetică sau cea etimologică.

E întrebarea: Ore prin carea se cultivă limba mai bine după natura și geniul seu?

Dincoace de carpați Samuil Micu încep (1780) a tipări gramatica pentru litere apoi Șinkai, Petru Maior.

Dincolo antăiul impuls la dat Georgiu Lazar apoi Eliade Radulescu, dar introducerea literelor a făcut mișcare națională numai după 1848, și firesce că neavând opuri literare la început nu putea fi vorba nici de etimologismu, nici de fonetismu, ci se scria mai mult după chipsuire! după sgoda.

Dincoace de carpați s'a aretat Timoteiu Cipariu, ca literatul, carele se aducă în ordine gramatica și ortografia română și s'a pus pe terenul sistemul etimologic.

Ortografia dlui Cipariu cuprinde în sine o sistemă întregă etimologică; afară de această fântănilor originale, și desvoltările seculari, și din punctul seu de vedere, a desvoltat sistema etimologică pentru limba română de ați, până l'a un grad cât mai perfect, și a arătat consecința în principiile sale. — Pe terenul sistemului etimologic încă nu l'a ajuns nime, și națiunea română — prin academia din București — și-a și exprimat recunoștința pentru științele sale limbistice.

Studiul limbei latine în școle, și autoritatea acestui literat, au aflat pricepetori și imitatori în literații de aci, și această sistemă etimologică nu numai că s'a primit, dar și-a făcut și rădăcini. — Cu încetul însă s'a cunoscut ca această sistemă e prea istorică și radicală, și pentru această în unele jurnale și cărți vedeai abatere, și apropiare de rostirea limbei în presente, înse apropierea această a fost — ca parii de umer — fiacare coregea, pe cum i plăcea și ne am trezit mai la atâte ortografii, căți literați au autori.

Era timp, când din cler, și din popor, cărturarilor se indignau de litere, și laudau cirilele pentru că li era greu a ceti și pricepe cu litere, și în genere s'a precunoscut că, sistema etimologică de până acum e grea pentru popor, ba și pentru pruncii începători, și o pôte pricepe numai tinerimea mai studiată și literații. — Un lucru bun și frumos, care nu aduce destul folos.

Între aceste, dincolo de Carpați sau făcut mai multe încercări mai tôte cu tendința de a introduce fonetismul. O cauză principală e lipsa de studiu fundamental al gramaticii între literați, — tradițiunea fonetică cu cirile, și indemnul de a ușura pentru public și tinerime. Din acest punct de vedere merită pomenire frumoasă Aron Pumnul și Tit Maiorescu, — pentru studiile lor. Jurnalistica din România, deși cu diferite principii și ortografii, au apucat spre fonetism.

Iată chaosul literar în care se află gramatica și ortografia cu litere nu numai între literați — dar deosebi între publicul mai puțin învățat. Generațiunea presintă e dară mărturie la atâte sisteme, atâte principii și prin aceste la atâte ortografii, mai mult irclinate spre penitismu, carele de 2—3 ani începe a se areta și dincoace de carpați. — (Va urma.)

Bursa de Viena din 3 Iulie n. 1878.

Metalicele 5%	64 55
Împrumutul naț. 5% (argint)	66 60
Împrumutul de stat din 1860	114 —
Ațiuni de bancă	843 —
Ațiuni de credit	260 25
London	116 55
Argint	100 75
Galbin	5 45
Napoleon d'aur (poli)	9 26
Valuta nouă imperială germană	57 15

Economic.

Brașov, 28 Iunie n. Pro hectolitru: Grân fl. 8.20—9.40, grâu sēcăreț fl. 7.75, sēcără fl. 6—6.40, orz fl. 4.80—5.50, ovēs fl. 3.10—3.20, cucuruz fl. 5.20, mălaiu fl. 6, fasole fl. 5.20 Se; mână de cânepă fl. 10.50 pro chilo carne de vită 40 cr. Carne de porc 45 seu prōspet de lu minări pro 100 chilo. fl. 38—40.

Nr. 182.

EDICT.

Elena născută Vasilie Voina Șaptea din Brașov a părăsit cu necredință aprōpe de 4 ani de zile pe legiuitul ei bărbat Mihail Ioan Ciuchiumban numit și Chicamban alias Chichiumban, tot din Brașov și pribegesc în lume fără de a se sci locul unde se află, este prin această citată, ca în termin de un an și o zi, să se prezenteze înaintea subscrișului for matrimonial, căci la din contră și în absența ei se va pertracta și decide procesul divorțial intentat asupra-i.

Brașov, 23 Maiu 1878.

Forul matrimonial gr. or. al trac-tului protopresbiteral al Brașovului I.

Iosif Barac, m. p.
prot.

2—3

Nr. 106—1878.

3—3

Anunțiu.

În virtutea §-lui 21. din statutele asociațiunii transilvane, și conform concludului luat de adunarea generală din anul trecut în ședința dela 7 August Nr. XLIII în Blaj: adu-

narea generale pentru anul curent, prin această se convōcă în opidul Șim-leu pe ziua de 4. August c. n. 1878.

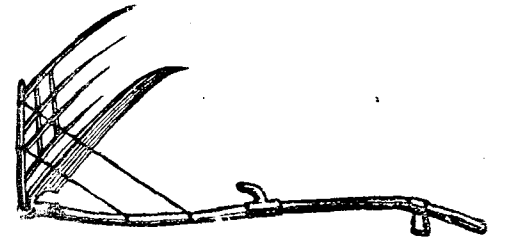
Cea ce se aduce la cunoștința publică invitând pe toți membrii asociațiunii a lua parte în număr cât se pôte mai mare la ședințele acelei adunări.

Dela presidiul comitetului asociațiunii tranne pentru literatura română și cultura poporului român.

Sibiu în 24 Iunie 1878.

I. Bologa
v. pres.

Dr. Ios. Hodoș.
secr.

Cōse
de cosit bucatele,

cu cari un om pôte cosi loc de 1 până la 1½ jug pe zi mai frumos decât cu secerea, sunt de vëndare la

Andr. Rieger.

Sibiu, piața vinului [Weinplatz] Nr. 5.

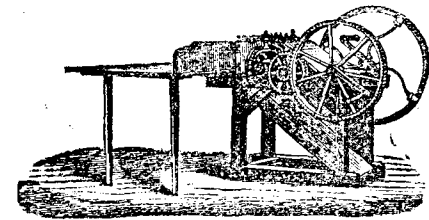
Fabrică și deposit de mașine și unelte agricole. Negōț de marfă de fer.

[4] 2—3

Avis pentru căletori.

În casele **Habermann** (orecând Neumüller) piața Hermann sunt 18 odăi elegant mobilate și provēdute cu tot confortul pentru căletori (pasageri) pe lângă prețurile cele mai moderate. În curtea spațioasă cu remise pentru trăsuri se află și grajduri pentru 40 cai.

3—3

[5] 1—12

ADAM MERGER,

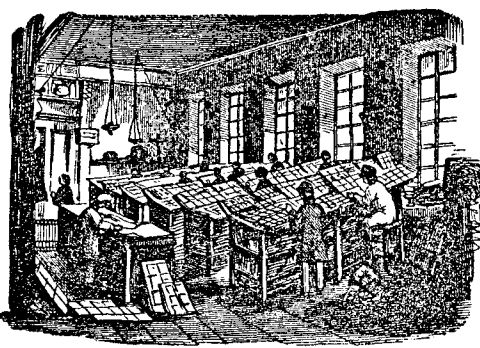
în Sibiu,

(Kempelgasse Nr. 5, lângă casarmă),

recomandă onorabilului public asortimentul seu bogat în mașini de îmblătit, atât pentru a fi mânate prin brațe cât și prin vērtej pentru 2 și 6 cai sau boi cu și fără mechanism de vënturat, lucrate în fabrica cea mai renumită și cea mai solidă **UMRATH & COMP.** în Praga.

În magazinul meu se află și mașini pentru taiat paiele, pentru sdrobot brușii, pentru sortarea neghinei și a mazerichei din bucate (trieri) etc. etc., — precum și ciururile de vënturat și de sortat, fabricate de mine, recunoscute de escelente și premiate la expoșiția agricolă și industrială din Brașov și Seghedin.

Despre solidiattea construcțiunii la mașini se pôte convinge fie-care în persoană.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ

în Sibiu,

Strada Măcelarilor Nr. 47.

se recomandă domnilor editori și autori de cărți prin cea mai esactă efeptuire a lucrărilor tipografice de tot felul și cu cele mai moderate prețuri.

Totodată se recomandă cărțile bisericesci și scolare, aparute până acum în editura tipografiei archidieceșane, precum și tôte tipăriturile pentru deosebite matricule parochiali și estrase din acestea.